

จะเห็นว่าอาการผิดปกติของกล้วยที่เกิดจากศัตรูพืชแต่ละชนิด มีลักษณะอาการคล้ายคลึงกัน แต่การป้องกันกำจัดของแต่ละชนิดศัตรูมีวิธีการที่แตกต่างกัน หากเกษตรกรมีความเข้าใจและสามารถวินิจฉัยอาการผิดปกติของกล้วยที่พบได้ถูกต้อง จะทำให้สามารถดำเนินการป้องกันกำจัดศัตรูกล้วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการผลิตได้อีกทางหนึ่ง

ทั้งนี้ หากพบกล้วยแสดงอาการผิดปกติโดยไม่ทราบสาเหตุ สามารถขอรับบริการให้คำปรึกษาและแนะนำได้จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช ใกล้เคียงบ้านท่าน หรือกลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร ในวันและเวลาราชการ

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ปรึกษา	: นายวุฒิชัย ชิมวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี นายรพีทัศน์ อุ่นจิตตพันธ์ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
ข้อมูล	: สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร
ภาพ	: กรมส่งเสริมการเกษตร
เรียบเรียง	: กลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
บรรณาธิการ	: นางสาวพนิดา ธรรมสุรักษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร นางสาวอำไพพงษ์ เกษะเทียน นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ออกแบบ	: นายพิษณุวัฒน์ เสือประสงค์ นายช่างศิลป์ปฏิบัติงาน กลุ่มศิลปกรรมส่งเสริมการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
พิมพ์ที่	: กลุ่มโรงพิมพ์ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี
ปีที่พิมพ์	: พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2564 จำนวน 1,000 แผ่น
จัดพิมพ์	: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อาการผิดปกติ ของกล้วย ที่ไม่ควรมองข้าม

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กล้วย มีศัตรูพืชหลายชนิดที่เข้ามารบกวน ทำให้เกิดความเสียหาย ซึ่งศัตรูกล้วยแต่ละชนิดมีวิธีการจัดการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการวินิจฉัยให้ถูกต้องว่าต้นกล้วยของเรามีอาการผิดปกติเนื่องจากสาเหตุใด จึงเป็นสิ่งจำเป็น จึงขอยกตัวอย่างอาการผิดปกติของกล้วยที่มีกสร้างความสับสนในการวินิจฉัยหาสาเหตุจากศัตรูพืช 3 ชนิด ได้แก่ อาการเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อรา หรือโรคตายพราย อาการเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย และอาการที่เกิดจากด้วงวงเจาะต้นกล้วย ซึ่งมีข้อพิจารณา ดังนี้

อาการเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อรา (โรคตายพราย)

สาเหตุ : เชื้อรา

การแพร่ระบาด : เชื้อสาเหตุติดไปกับหน่อพันธุ์ และดิน

อาการที่ใบ

ใบล่างหรือใบแก่แสดงอาการเหลืองก่อน กาบใบหักพับบริเวณโคนก้านใบ ต้นสลัด

อาการที่ลำต้นเทียม

แกนกลางของลำต้นเป็นสีขาวปกติ แต่กาบใบบางส่วนเป็นสีน้ำตาลแดง เน่า

อาการที่ผล

ผลลีบเล็กไม่สม่ำเสมอ แก่ก่อนกำหนด เนื้อฟามจืด เนื้อผลสีขาวปกติ ถ้าอาการรุนแรงกล้วยจะไม่สร้างเนื้อ

อาการเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย

สาเหตุ : เชื้อแบคทีเรีย

การแพร่ระบาด : เชื้อสาเหตุติดไปกับหน่อพันธุ์ ดิน เครื่องมือการเกษตร เช่น มีดตัดกล้วย และแมลงผสมเกสร

อาการที่ใบ

ใบธงหรือใบยอดแสดงอาการเหลืองก่อน โดยทางใบจะไม่พับหัก แต่ต้นสลัด

อาการที่ลำต้นเทียม

แกนกลางลำต้นเป็นสีน้ำตาล มีของเหลวข้น สีครีมไหลออกมา แต่กาบใบปกติ

อาการที่ผล

ผลลีบเล็ก เนื้อผลเป็นสีน้ำตาลหรือดำ

อาการเหี่ยวที่เกิดจากด้วงงวงเจาะต้นกล้วย

สาเหตุ : ด้วงงวงเจาะต้นกล้วย

การแพร่ระบาด : ตัวด้วงงวงหรือตัวอ่อนระยะไหนอน ติดไปกับต้นกล้วยที่กองอยู่ในสวน

อาการที่ใบ

ทั้งใบอ่อนและใบแก่ที่ถูกเจาะแสดงอาการเหลือง และแห้ง ทางใบพับและต้นแห้งตาย

อาการที่ลำต้นเทียม

พบรอยเจาะเข้าทำลายของด้วงงวง อาจพบตัวอ่อนระยะไหนอนอยู่ในต้นกล้วย

อาการที่ผล

ผลลีบเล็ก ไม่สม่ำเสมอ เนื้อผลสีขาวปกติ

การควบคุม

อาการเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อรา (โรคตายพราย)

- 1 กำจัดต้นเป็นโรค
- 2 ขำเชื้อในดินด้วยยูเรียและปูนขาว
- 3 ใช้ต้นพันธุ์ปลอดโรคจากแหล่งที่เชื่อถือได้
- 4 ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาป้องกันการเกิดโรค
- 5 ทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตร
- 6 ปรับสภาพดินไม่ให้เป็นกรดด้วยปูนขาว ปูนมาร์ล
- 7 จัดการระบบน้ำในแปลงให้มีการระบายน้ำที่ดี

อาการเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย

- 1 กำจัดต้นเป็นโรค
- 2 ขำเชื้อในดินด้วยยูเรียและปูนขาว
- 3 ใช้ต้นพันธุ์ปลอดโรคจากแหล่งที่เชื่อถือได้
- 4 ใช้เชื้อแบคทีเรียบาซิลลัสซับทีลิส สายพันธุ์ BS-DOA 24 ของกรมวิชาการเกษตร
- 5 ทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตรด้วยคลอโรกซ์ 10 %
- 6 ระมัดระวังในการเดินเข้าสู่บริเวณพื้นที่ปลูกของต้นที่เกิดโรคไปยังพื้นที่ปลูกของต้นปกติ เพราะอาจทำให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อสาเหตุติดไปกับรองเท้า

อาการเหี่ยวที่เกิดจากด้วงงวงเจาะต้นกล้วย

- 1 ทำความสะอาดแปลงปลูกไม่ให้เป็นที่หลบซ่อน และแหล่งอาหารของตัวด้วงงวง
- 2 หน่อกล้วยที่ใช้ปลูกต้องปราศจากแมลง หรือจุ่มด้วยสารป้องกันกำจัดแมลงก่อนปลูก
- 3 ใช้ต้นที่ตัดเครือแล้วทำเป็นเหยื่อล่อ โดยการผ่าครึ่งตามยาว นำไปวางคว่ำบริเวณโคนต้นกล้วยให้รอยผ่าหันลงดิน ล่อตัวด้วงงวงที่มาหลบซ่อน และหมั่นเก็บทำลาย
- 4 ใช้สารกำจัดแมลง ราดโคนต้นกล้วยสูงจากพื้นดิน 30 เซนติเมตร และรอบโคนต้นรัศมี 30 เซนติเมตร โดยรอบ